

O. ref. : 10 / A / 93 / 022

BETREFT : Amendementen op het wetsontwerp tot wijziging van de wet van 30 juni 1994 ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer tegen het afluisteren, kennismemen en opnemen van privécommunicatie en -telecommunicatie.

De Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer,

Gelet op artikel 22 van de Grondwet;

Gelet op de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens, inzonderheid artikel 29;

Gelet op het verslag van de heren POULLET en DE SCHUTTER.

Brengt op 27 november 1997 uit eigen beweging het volgende advies uit :

1. INLEIDING

Op 27 januari 1997 richtte de Minister van Justitie zich tot de Commissie om advies te vragen over een voorontwerp van wet tot wijziging van enkele bepalingen die in het Wetboek van Strafvordering werden geïntroduceerd door de wet van 30 juni 1994 ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer tegen het beluisteren, kennismaken en opnemen van privé-communicatie en telecommunicatie (B.S., 24 januari 1995), waarover de Commissie, op 14 december 1993, een advies uit eigen beweging uitbracht (advies nr. 23/93).

Het standpunt van de Commissie is vervat in advies nr. 09/97 van 20 maart 1997.

Het ontwerp, dat hoofdzakelijk tot doel heeft om, enerzijds, de voorschriften van de wet minder zwaar te maken, en anderzijds, een efficiëntere bestrijding mogelijk te maken van een evoluerende criminaliteit die gebruik maakt van nieuwe communicatiemiddelen, is op dit ogenblik aanhangig bij de Kamer van Volksvertegenwoordigers (Parl. St., Kamer, gewone zitting 1996-97, nr. 1075/1), waar het het voorwerp uitmaakt van tal van amendementen. Gezien het belang van het ontwerp voor de bescherming van de privacy van de burger en rekening houdend met het belang van een aantal van de amendementen, meent de Commissie een bijkomend advies uit eigen beweging te moeten formuleren.

2. ADVIES nr. 09/97 VAN 20 MAART 1997.

Vooraleer de belangrijkste amendementen vanuit de optiek van de privacy te beoordelen, meent de Commissie het nuttig haar vorige conclusie te herhalen :

"De Commissie verzet zich in het beginsel niet tegen de creatie van nieuwe misdrijven en de vereenvoudiging van de procedure die het voorwerp van het wetsontwerp uitmaken."

Ze is evenwel van mening dat het geheel van maatregelen tot de uitsluitende bevoegdheid van de onderzoeksrechters moet behoren en bij wijze van uitzondering tot die van de Procureur des Konings. Ze meent inderdaad dat elk "proactief" onderzoek volledig onder het toezicht van de "gerechtelijke" overheid zou moeten gebeuren en dat elke maatregel het voorwerp zou moeten uitmaken van een formele machtiging, die schriftelijk en voorafgaandelijk door de gerechtelijke overheden wordt gegeven. De Commissie erkent dat, in het licht van de technologische evolutie, de medewerking van de operatoren van telecommunicatienetwerken en de leveranciers van diensten, voortaan vereist is om de bevolen maatregelen efficiënt te maken. Ze vestigt er echter de aandacht van de wetgever op dat een dergelijke samenwerking aanleiding kan geven tot nieuwe risico's voor de persoonlijke levenssfeer, in zoverre het antwoord op de verzoeken van de openbare overheid nieuwe verwerkingen kan vereisen in hoofde van de operatoren en leveranciers.

Deze nieuwe verwerkingen moeten worden geïdentificeerd en onderworpen aan de proportionaliteitsregels. In het bijzonder de bewaartermijn van de gegevens die gebruikt worden in het kader van deze verwerkingen moet worden gepreciseerd, en de gebruikers ervan gedefinieerd.

In tegenstelling tot wat wordt gezegd in het bestaande en ontworpen art. 70bis, is de Commissie tenslotte van mening dat de technische middelen die Belgacom en de uitbaters van niet-gereserveerde diensten in de mogelijkheid stellen om mee te werken aan de maatregelen - voorwerp van het wetsontwerp- moeten worden bepaald door een wet, aangezien de keuze van deze middelen een invloed kan hebben op de bescherming van de persoonlijke levenssfeer. Mocht dit niet het geval zijn, dan wenst de Commissie dat het in Ministerraad overlegd koninklijk besluit wordt voorgelegd aan het voorafgaand advies van de Commissie.

3. ANALYSE VAN DE AMENDEMENTEN :

- 3.1. Een aantal amendementen hebben betrekking op aanpassingen aan de evolutie van de technologie in de telecommunicatiewereld. Zo zijn het uitbreiden van de samenwerkingsverplichting naar de "verstrekker van een telecommunicatiedienst", naast de operator van een netwerk, en het gebruik van de term "identificatiegegevens" of "oproepgegevens" i.p.v. "nummer" verantwoord en bieden zij voor de Commissie geen probleem (amendementen nrs 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11).

Artikel 2 :

- 3.2. - Wat de uitbreiding van de bevoegdheden betreft inzake de identificatie van gegevens (nummers) of titularissen ervan heeft de Commissie reeds haar negatief advies tegen de uitbreiding voorzien in artikel 2 (ontworpen art. 46bis, par. 1, lid 2) voor gevallen van dringende noodzakelijkheid uitgebracht. Zij steunt dan ook de amendementen van Mevrouw de t'Serclaes (amendement 16) en van de heren Duquesne en Barzin (amendement 22). Uitbreiding naar alle officieren van gerechtelijke politie (amendement 13) is zeker onaanvaardbaar.
- Het ontwerp bepaalt dat het identificeren van geheime nummers en/of de houders ervan kan geschieden in het raam van het "opsporen van de misdaden en wanbedrijven", daar waar de onderscheppingsmaatregel beperkt blijft tot bepaalde zware misdrijven voorzien in artikel 90ter, par. 2 van het Wetboek van Strafvordering. De Commissie is het eens met de verantwoording van de amendementen van de heren Duquesne en Barzin (amendement 20 of 21) en steunt de idee om de mogelijkheid tot het bevelen van een dergelijke maatregel te onderwerpen aan strikte voorwaarden zoals vervat in amendement nr. 21 (gerechtelijk onderzoek, noodzaak, vermoeden van misdrijf). Dit beantwoordt beter aan het proportionaliteitsbeginsel.

Artikel 5 :

- 3.3 - Het door de Regering ingediende amendement nr. 5 om de modaliteiten van technische medewerking vast te stellen in een koninklijk besluit i.p.v. een louter protocol (ontworpen art. 88bis, par. 2, lid 3, nieuw) geeft een grotere rechtszekerheid. De Commissie steunt het amendement.
- Het door het amendement van de heren Duquesne en Barzin voorgestelde art. 88bis, par. 3 (nr. 26) inzake de gevallen waarin het beroepsgeheim kan zijn betrokken, wordt door de Commissie onderschreven.

Artikel 7 :

- 3.4 - Amendement nr. 7 van de Regering heeft dezelfde strekking als het hiervoor genoemde amendement nr. 5. De Commissie steunt ook dat amendement.

Artikel 8 :

- 3.5 - Het amendement nr. 27, volgens hetwelk van de zgn. niet relevante gesprekken toch een "samenvatting" moet toegevoegd worden, verdient volgens de Commissie steun, daar de inschatting van het belang van een communicatie door de officieren van gerechtelijke politie en door de verdachte anders kan liggen. Dit amendement kan de rechten van de verdediging ten goede komen. Deze aanpassing zou best ook in artikel 9 aangebracht worden (amendementen nrs. 28, 29 en 30) van de heren Duquesne en Barzin.
- Ook hun amendement nr. 31, dat ertoe strekt het verzoek tot inzage van opnamen, overschrijvingen en samenvattingen niet opgenomen in een proces-verbaal, aan de onderzoeksrechter te laten richten nog vóór het dossier aan de feitenrechter wordt overgemaakt, is voor de Commissie een bijkomende waarborg voor de rechten van de verdediging. De Commissie steunt dan ook het betrokken amendement.
 - Hetzelfde geldt voor het nieuw voorgestelde art. 90septies, zesde lid (amendement nr. 32), i.v.m. het kennisnamerecht voor de feitenrechter.

Artikel 9bis (nieuw) :

- 3.6 - Het amendement nr. 14 van de heer Leterme, i.v.m. de bewaring en de vernietiging van de tapinformatie, wordt door de Commissie gesteund. Het beantwoordt aan haar vroegere bekommernis (advies nr. 09/97, par. 8, lid 2).

Artikel 10 :

- 3.7 De Commissie, verwijzend naar haar advies nr. 09/97, steunt ten volle het amendement nr. 33 van de heren Duquesne en Barzin, dat het principe vertolkt dat elke afwijking op het principe van de eerbiediging van het privé-leven bij wet moet worden geregeld.
4. Tenslotte wenst de Commissie haar bemerkingsen vervat in de punten 10 en 11 van haar advies nr. 23/93 van 14 december 1993 in herinnering te brengen, waarbij de problematiek van de logging van tele- en ook datacommunicatie aangesneden wordt. Dergelijke vastleggingen van gegevens i.v.m. oproepnummers, opgeslagen nummers, datum, uur en duur van de transmissie zijn in vele omstandigheden nuttig en noodzakelijk om controles mogelijk te maken en misbruiken te voorkomen.
- Deze communicaties zijn niet bestemd om door iedereen gehoord of ontvangen te worden en de opname ervan valt dus onder de verbodsbepaling van de wet zolang geen instemming bekomen werd van alle deelnemers aan de communicatie. Van de huidige wetsaanpassing zou gebruik kunnen worden gemaakt om ook deze problematiek te regelen.

CONCLUSIE

5. Onverminderd haar advies nr. 09/97 van 20 maart 1997, meent de Commissie dat de opname van een reeks amendementen in het ontwerp, zoals hierboven gemotiveerd, aandacht verdient.

De secretaris,

De voorzitter,

(get.) J. PAUL

(get.) P. THOMAS.